

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGY-
LET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

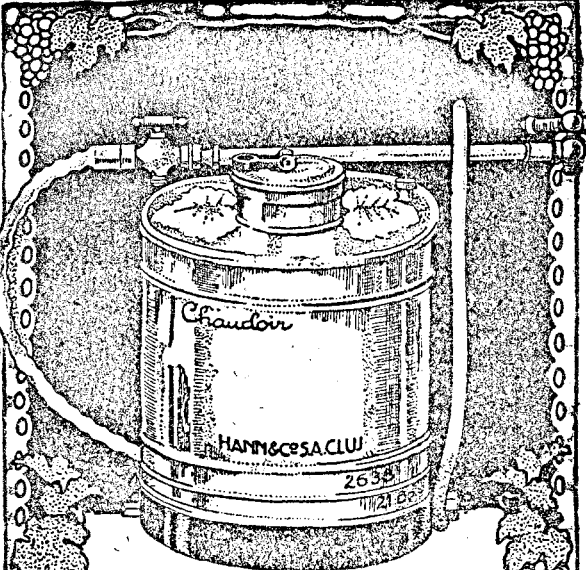
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfüggyelő bizottság felfüggyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

eredeti
CHAUDOIR
szőlőpermetező
állandóan raktáron
GÉPOSZTÁLYUNKNÁL
HANN és TÁRSA R. T.-nál
CLUJ-KOLOZSVÁR, str. Regina Maria II,
Telefon: 2-36. Sürgönycim: Hanncomp. 3911

A meddőség és a magtalanság okai.

(Közlemény Schandl József dr. közgazd. egyetemi tanárnak „Allattenyésztés I. kötet” c. most megjelent könyvéből.)

A himivaru állatot termékenynek tekintjük akkor, ha elegendő mennyiségű, kellő erélyű ondósejtet fecskendez a nőstény méhnyakára, a nőivarut pedig akkor, ha rendszeresen termel egészséges petesejteket, ha benne az ivarsejtek találkozásának fizikai, kémiai és biológiai feltételei megvannak, ha méhében a zygótát feltudja építeni erőteljes magzattá és azt a kellő időben a világra tudja hozni.

Ellenkező esetekben a himivaru magtalan (impotens), a nőivaru meddő (steril). Mindkettő „terméketlen” s így — mint tenyészállat — értéktelen.

A nőivaruaknál a peteképzés elmarad a következő esetekben:

1. A női nemzőszervek nem fejlődtek ki (aplasia) satnyák (hypoplasia ovarii). Hermafroditáknál és különivaru ikerborjak üszőinél ez gyakori jelenség.

2. A petefészek idült gyulladás (cirrhosis v. induratio) vagy előrehaladt életkor miatt (atrophia senilis) elsorvad.

3. A petefészekben zsíros elfajulás ment végbe. Damman és Bass azt hiszik, hogy elzsírosodásra hajlamos egyedekben a petefészek is zsírosan elfajulhat, s így a petetermelés kihagyásos lesz. Megerősítik ezt a véleményt Stieve megfigyelései, aki tyukokat szűk ketreche zárt; erre a rendszeres tojáslerakás megszűnt és hosszabb idő múlva az egész petefészek zsíros degenerációba ment át. Gyakorlati tapasztalatok is emellett szólnak, hogy a kövér nőstények (emlősök, halak) sokszor meddők maradnak, mert petéik a zsíros degeneráció jeleit mutatják s így a barázdálódásra alkalmatlanok.

4. A petefészekben tömlős elfajulás folyik, vagy a sárgatest nem fejlődött vissza (corpus luteum persistens), sőt tulsarjadt (corpus luteum hypertrophicum). Az abnormitásokat Zsocke és Hesse elsődleges eredetűeknek hiszik, Albrechtsen és Wester pedig a méh, a méhnyak vagy a hüvely heveny gyulladással folytatott, illetőleg daganatképződéseinek következményeként másodlagosoknak.

5. A petefészek szövetét roncsolja és rendszeres táplálkozását megzavarja az, hogy benne új képletek (haematómák, szarkómák, karcinómák, botryomyómák, gümők) lépnek fel.

6. A petefészekben működési zavarok támadnak általános megbetegedésekből (emésztési és anyagcsere-zavarok, agy-, sziv-, máj-, vesebaj, cukorbetegség, előrehaladt gümőkör stb.) kifolyólag.

7. Hosszabb ideig a nemi élettől távol tartott (tulvárazottatott) egyedeknél sorvadnak a nemi szervek s így működési energiájuk el-lankad. (Nathusiusnak, Trägernek, Sandersnek hidegvérű kancáknál tett megfigyelései!)

A peteképződés ellenére kimarad a fogamzás és így utód nem várható a nőivarutól még a következő esetekben:

8. A petefészek helyzetét változtatta, más szervekhez hozzántott s így a belőle kihulló pete nem kerül a petevezetékbe.

9. A petesejt éretlen, így benne csekély az életenergia.

10. A petesejtnak chemotaxisa az ondósejttel szemben gyenge, sőt negatív.

11. A petevezeték lumene hiányzik (mint fejlődési rendellenesség), kóros képződmények

(tömlők, geny stb.) miatt betömült vagy a petefészek, illetőleg a méh helyváltoztatása következtében csavarodást szenvedett. Így a pete nem juthat a méhbe.

12. A méhben gyulladással (hurutos, diftériás, üszkös) jelenségek folynak le, melyek kapcsán — Wester szerint — a szövethedvekből és a fagocitákból eredő spermatoxinok felszaporodnak annyira, hogy az ondósejtek elpusztulnak, mielőtt a petével találkozhattak volna, vagy idült esetekben a méh nyálkahártyája annyira megváltozik, hogy a megtermékenyült petesejt továbbfejlődésére (méh-tejképzés, placentanövelés stb.) nem nyújt megfelelő talajt.

13. A méhben levő daganatok elzárják az ondósejtek útját, mások hurutos elváltozásokra vagy gyakori vérzésekre vezetnek.

14. A méhnyak hurutos, így váladékában sok az ondósejtek elölő vagy gyengítő spermatoxin.)

15. A méhnyak csatornáját egy veleszületett nyálkahártyalemez, szelepszertü lemez, esetleg daganat elzárja, sőt üszkőknél a méhnyak-görcs akadályozhatja meg az ondósejteknek a méhtestbe való behatolását.

16. A hüvely hurutos elváltozásakor a felgyülemlett spermatoxinok megölik az ondósejteket.

17. A hüvely daganatai, heges összenövésai, tulerős hymen akadályozzák a himvesszőt abban, hogy az ondót rendeltetések helyére: a méhnyakra lövelje.

18. A hüvely és péra feltűnően tág, úgy hogy némely himnél a kellő mennyiségű s így az ejakulációt kiváltani nem tudja.

Ha a terméketlenség az 1., 2., 5., 8., 9., 10., 11., 13. pontokban felsorolt okokra vezethető vissza, akkor a nőivaru abszolút terméketlenné, azaz tenyésztésre abszolút alkalmatlanná bélyegezendő; a 3., 4., 6., 7., 12., 14., 15., 16., 17., 18. pontokban talált eseteknél azonban esetleg megfelelő állatorvosi beavatkozás az okot eltudja háritani s így az állatot tenyésztésre megint alkalmassá tenni.

Gyakorlati szempontból érdemes azt is figyelembe venni, hogy némely nőstény bizonyos, egyébként termékeny himtől nem fogamzik, míg másoktól igen. Ennek a körülménynek Wester azt a magyarázatát adja, hogy némely himnek ondósejtjei nagyobb, másokéi kisebb

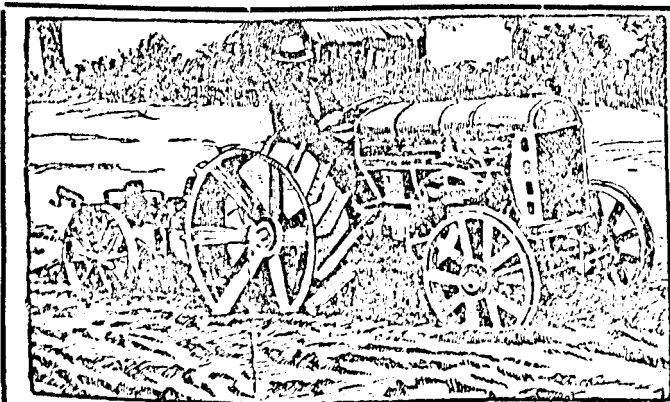
*) Az 1., 2., 3., 6., 7. esetekben az ivarzás (folytás stb.) tünetei sem jelentkeznek, míg 4., 5., 12., 14. esetekben esetleg tulságos és állandó izgalmi tünetek (nymphomania) mutatkoznak.

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

3731 gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ
cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám.

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított
árakon részletfizetésre szeresheti be gépszükségletét.

ellenállóképességet mutatnak fel a női ivarszervekben reájuk várakozó és egyedenként váltakozó erősségű spermaoxinokkal szemben, vagy talán egyiknek ondósejtjei tovább életben maradnak, a másikat pedig előbb elpusztulnak, még mielőtt a pete a petefészekből kiszabadult volna.

A himivaruk a következő okokból szoktak a fajfenntartásra képtelenek lenni:

1. A here hiánya vagy sorvadott volta, ami kryptorchid méneknél és bakkoknál nem ritka. (Impotencia generandi).

2. Előregedett, továbbá

3. korán nemzésre használt egyedeknél is véglegesen vagy átmenetileg terméketlenség állhat be. (Impotencia coeundi et generandi.)

4. A normális nagyságu herék átmenetileg ondósejtet nem produkálnak, pl. influenza, száj- és körömfájás hatása alatt.

5. Idült herelobok (gümőkör, mirigykór, tályogok) és súlyos általános megbetegedések (cachexia) alatt szünetel a herék munkája, vagy képződnek ondósejtet, de ezek nagyon csekély életenergiájuk. (Impotencia coeundi et generandi.)

5. A mellékheréknek, esetleg az ondóvezetéknek kóros elzáródása, vagy öröklött degenerációs folyamat (szarvatlan kecskebakok!) okozta eldugulása az ondókiömlésnek útját állja, majd a herék sorvadására vezet. (Impotencia generandi.)

7. A mellékheréknek, penisnek vagy a hátsó végtagoknak fájdalmas megbetegedése esetén elmarad a nemzési kedv, vagy koitusnál visszatartatik az ondó. („Üres hágás“.)

Végleges terméketlenségre természetesen csak az 1., 2., 6. pontokban foglalt okok vezetnek: a többieknél megfelelő ellenintézkedések és orvoslások a tenyészképességet visszahatják.

Mielőtt azonban egy himállatot véglegesen terméketlenné jelenfenénk ki, ki kell zárni a következő okokat is:

a) Koplattatás, természetszerűtlen tartás

(hideg, sötét istállóban állandó lekötöttség), megerőltető fizikai munka vagy hizlalás következtében megszűnik a libido sexualis, redukálódik az ondóképződés, vagy kevésbé életképes ondósejtet jönnek létre. így Stieve vizsgálatai szerint a hizlalt állat heréje $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ anynyi ondósejtet produkál, mint a normális tápláltságué.

b) Változott külső viszonyok közt (meghonosítás!) is átmenetileg szünetel az ondóképzés és a nemi inger pihen. (Impotencia coeundi et generandi.)

c) Teljesen fiatal hímek első ízben a szokatlan aktustól tartózkodni szoktak, de — mikor már megszokták — esetleg a legjobb apaállatokká lesznek (átmeneti impotencia coeundi).

d) A tulsűrűen, naponta többször ismétlődő hágások esetében az ejakulatumokban mind kevesebb, sőt az utolsóban már egyáltalában nincs életképes ondósejt. (Wester a naponta ötször, kétóránként hágó bak ondójában az utolsó alkalommal már nem talált ondósejtet és a spermaoxinokkal szemben a negyedikét is már kevésbé ellenálló voltak.) Ugyanezen okokból mutatkoznak gyakran terméketleneknek az onanizáló hímek.

e) Hosszu szünet utáni első, habár nagy sexuális libidóval kilövelt ondóban az ondósejtet rendszerint már csökkent életenergiájuk, mert a hosszas veszteglés alatt felszivódásnak indultak.

Ugy a hím, mint a nőivarú állatoknál a szekundár ivarjelleg tájékoztat a belső nemzőszervek megfelelő fejlettségéről és munkaképességéről; azaz némi biztosítékát nyújtja annak, hogy az illető állat egészséges, életerős ivarsejtet is fog produkálni, ennek hiánya pedig az ellenkezőre hívja fel figyelmünket. Mindazonáltal helyén való lesz a nemzőszervek klinikai vizsgálata, az ondónak göröcsövel való megvizsgálása, sőt esetleg a termékenységnak az eladó részéről való garantáltatása.

Szarvasmarhatenyésztésünk és a borzdeges marha.

Irta: Dr. Szentkirályi Ákos.

Az Erdélyi Gazda behatóan ismertette, 1926. évi 16-ik száma „Irodalmi szemle” rovatában azt a nagyon sok szép képpel ékeskedő két könyvet, melyben az Országos Magyar Gazdasági Egylet a mai Magyarország szarvasmarhatenyésztését és juhtenyésztését ismerteti.

Megtudjuk a szarvasmarhatenyésztésről szóló kötetből, hogy az 1924. évi számlálás szerint a szarvasmarha állomány összes létszáma 1,896.041 volt. Ebből magyar fajta 332.517 (17,6%), nem magyar 1,553.271 (82,4%) volt. Megtudjuk, hogy 1911-ben a magyar fajta még 31,1% a volt az egész létszámnak. Ez a százalék bizonyára azért apadt le majdnem felére 13 év alatt, mert az elszakított országrészek szarvasmarha létszámának nagy százaléka magyar fajtabeli volt.

Hogy a csak 17,6% magyarfajta szarvasmarha milyen fontos szerepet játszó része a csonka Magyarország szarvasmarha tenyésztésének, mi sem bizonyítja meggyőzőbben, mint az a 25 tenyésztés, melyet a szóban levő kötet, képekkel illusztrálva, felsorol, valamint azok a többi kisebb-nagyobb tenyésztések jó hirneve, melyek a kimutatásban nem szerepelnek.

Az E. G. olvasói bizonyára nem fogják hiábavalónak tartani, ha ezeket a tenyésztéseket felsorolom.

1. Debreczen Hovtobágyi Bikatelep, Debreczen — 500 magtehen —; 2. Debreczen sz. kir. város — 52 magtehen —; 3. Drascovich Iván gróf, Baranyaselye — 80 magtehen —; 4. Egri főkapitány uradalma Ároktó és Poroszló — 225 —; 5. Eszterházy Pál herceg, Eszterháza — 152 —; 6. Eszterházy Tamás gróf, Devecser — 60 —; 7. Eszternyi Jenő Tornyospálca — 30 —; 8. Vitéz Faragó Ist-

ván, Gátér — 50 —; 9. Graefl Jenő, Poroszló — 90 —; 10. Jankovich Besán Endre gróf, Öveglak — 150; 11. Kalocsai érsekség, Drágner pusztája — 250 —; 12. Károlyi László gróf, Felgyő — 2 —; 13. Kecskemét th város Bugac — 50 —; 14. Kiszujszállási Közbirtokosság, Kecsképusztája — 38 —; 15. Magyar Föld r. t. Sarkad — 83 —; 15. Mezőhegyesi ménesbirtok — 120 —; 17. Nagyvárdi lat. szert. káptalan. Darusziget — 26 —; 18. Nemes János gróf, Pusztatomaj — 60 —; 19. Nozdroviczky László, Döge — 40; 20. Sennyel Miklós báró, Pácín — 60 —; 21. Szatmári püspökség, Pusztahidvég — 190 —; 22. Széchenyi Géza gróf, Erdősokonya — 80 —; 23. Szuhányi Ferenc, Csenger — 50 —; 24. Teleki Tiborné grófné, Pölsöske — 82 —; 25. Wenckheim László gróf, Békés 140 magtehen.

A felsorolt tenyésztésekben a közölt számok szerint 2688 magtehen szolgál a magyarfajta szarvasmarha tisztavérben való fentartására, nem számítva a 12. sorszámot, melynek magteheneit nem említi a szóban levő könyv.

Ezeket kívül felsorolandónak tartom az 1925. évi budapesti kiállítás alkalmával szerepelt díjat nyert következő tenyésztéseket: 1. Vig Bertalan, Szabolcsveresmart; 2. Pallavicini Alfons Károly, Hantháza; 3. Birck Herman Szökedencs; 4. Zirci apátság, Előszállás; 5. Tripolszky Mátyás, Vastaghalom; 6. Gróf Almás Imréné Békéscsaba. Az „Állattenyésztők Lapja” 1925. évi 12-ik száma érdekes ismereteket közöl Bakó István fehérgyarmati és a Mártonffytestvérek penyigeti magyarfajta szarvasmarha tenyésztéséről.

Ime hamarjában 33 jelentékeny magyarfajta szarvasmarha tenyésztést sikerült felsorolni. Bizonyára nem tévedek amikor határozottan állítom, miszerint ezeknek a tenyésztéseknek tulajdonosai tudnak számítani és a mai nehéz viszonyok között nem tenyésztének a magyarfajta szarvasmarhát, ha nem lenne az adott körülmények mellett jövedelmező. Tehát, hogy nem csupán a „hireért” — amint mondani szokás — nem „csak azért is” ragaszkodnak a régihez — amint a külföldi fajtákért rajongók egy része hangoztatni szokta, hirdelve országunk-világnak, hogy a „magyarfajta szarvasmarha korszaka elmúlt.”

A valóságban — úgy látszik — a csonka Magyarországon még mindig sok ezer hold földet és sok száz kilométer utat nem tudtak a göcekék, a traktorok, a teherautók meghódítani. Még sok ezer szürke járműökre van szükség. Annyira, ahányat a megmaradt tenyésztések nem tudnak felnevelni. Mert ha tudnának, mi kényszerítene a „magyarországi vevőket, hogy Erdélyben vásároljanak járműöket és innen vigyenek ki Magyarországra,” amint az egyik kolozsvári — bizonyára jól informált — napilap, nemrég hirdette. Igás ökröket vittek ki a szarvasmarha tenyésztésünket érzékenyen sújtó magas kiviteli vámok dacára.

Vagy talán megelőzte volna már Erdély, a göcekék, traktorok, teherautók dolgában a mai Magyarországot? Megvagyok győződve, hogy ezt még azok sem állítják, akik állapotunkról ragyogószínű képeket szoktak festeni — külföldi használatra. Erdélyben, aránylag, még több szürke járműökre van szükség, mint Magyarországon. Hogy sajnálni való-e ez állapot avagy nem az: más lapra tartozó kérdés. A valóság az, hogy Erdélyszámottevő nagyrésztben a szürke igásökrök nélkülözhetetlenek és nem pótolhatják ezeket a farkák még a kisgazdaságokban sem, sok vidéken.

Nálunk azonban két irányban nemesedett a szürke marha, mondhatni, országszerte, a Királyhágón túl pedig a legtöbb vidéken csak egyirányban. A mai Magyarország szarvasmarhatenyésztését ismertető, többször idézett könyv adatai szerint a felsorolt 25 tenyésztésben a magteheneket — ritka kivételtől eltekintve — nem fejik. Tudjuk azt is, hogy az alföldi jellegű vidékeken a kis tenyésztők egy része szintén nem feji egész nyáron át a legelőn tar-

A megerőltető gazdasági munkáknál nélkülözhetetlen

a 60 év óta bevált és mindenütt használt
KWIZDA-féle Fluid

lovak lábainak ápolására, ha azokat betegségekől meg akarjuk óvni.

Növeli a lovak teljesítő-képességét és kitartását.

KWIZDA-féle marhapor
KWIZDA-féle sertéspor

Eredeti csak a KWIZDA felirással.

Máskülönben értéktelen hamisítvány.

tózkodó teheneit. Nálunk ellenben a legnagyobb része azoknak a tulkoknak, melyekből a ma is messze földön híres erdélyi igásokrök neveltetnek, kiscgazdák istállójából kerül ki, olyan tehenek alól, melyek mindennap rendszeresen fejtenek. És a régi nagy tenyésztésekben is mindig ügyeltek, hogy a magtehenek jó tejesek legyenek, a borjat jól felnevelni tudják.

Akik erdélyi szürke szarvasmarhákat és tenyésztése dolgát régebbtől fogva ismerik, tanuszkodhatnak amellett, hogy nemcsak egyes nagyobb tejgazdaságok állományára, hanem sok vidék kistenyésztői állományára is egész nyugodtan lehet 2000 liter fejesi állagot felvenni, a borju által elszopott mennyiséget (nagy állagban 350 liter) nem számítva. Megbízható adatokat soroltam arra vonatkozólag „Erdély szarvasmarhatenyésztésének dolga” című füzetemben. Ez a 2350 liter tejmenyiség messze elmarad a schwyzi barna — borzderes — marhára, az E. G. 1926. 16-ik számában megjelent cikkem rendén kimutatott 3500 (3000—4000) liter nagybani átlag mögött. A mi szürke teheneink 350—500 kg. között mozgó testsúlya is messze elmarad a schwyzi tehenekre felvett 550—700 kg. között mozgó súlytól. Hogy a schwyzi legelők, a téli takarmány minősége, a tartás és felnevelés módja tekintetéből mi a különbség az ottani és az itteni állapotok között — részletesen ismertetni ezen a helyen, feleslegesnek tartom.

Az erdélyi szürke marhát a schwyzi barna borzderessel a *tejelés tekintetében* (mint ahogy Szász Ferenc az E. G. 1926. 3-ik számában megjelent cikke rendén magát kifejezi) *keresztelni* nem tartom célravezetőnek, a fennebb felsorolt környüállások figyelembe vételével. Az oberinntali borzderessel való keresztelés azonban bizonyos, kivételes gazdaságokban, esetleg célravezető lehet. Tapasztalatomat e részben külön cikkben fogom közölni, ha a szerkesztő ur megengedi.

Munkában az igényjogosult gazdatisztek.

A földreformtörvény 99. §-a a gazdatisztek, bérlők és gazdasági alkalmazottak részére 50 kat. hold területet biztosít a kiscgazdák igényeinek kielégítése után fennmaradó földterületekből, az u. n. állami rezervákból. Még 1921-ben tömörültek volt a gazdatisztek jogaik érvényesítése céljából, akkor azonban azzal utasította volt el az igénylőket a kormány, hogy még nincsenek kiszakítva az állami rezervák. Ma már tudvalevő, hogy melyik vármegyében mekkora feleslegek állanak rendelkezésre, tehát elérkezett az ideje annak, hogy ismét munkába álljanak jogaik érvényesítése céljából.

Mint tudvalevő, az 1921-ben Marosvásárhelyre összegyűlt gazdatisztek *Wagner* Jánost választották meg az ügyek vezetésére kiküldött bizottság elnökéül. Ő repatriálván *Csomos* Jenő elnökletével, Gál Elek alelnökletével, Kovács Elek titkár, Aufferberg Ágost pénztárnok, Hegedűs Ferenc pénztári ellenőr, Nemes Károly, Pálffy Dezső, Farkas Izidor, Gy. Rosenberger Sándor, Szász Ferenc, Török Bálint, László Armin, Gál Lajos, Bartha Ödön, Fülöp Gyula, Groisz Ottó, Schöppner Sámuel, Báldi Ernő, ifj. Ambrosi Mihály, dr. Róth Károly, Kertész Gábor, Harri Gyula, Derbin János, Bőjthe József, Molnár Dénes, Incze Jenő, Agárbicsán Félix, Hadviger Gyula, Hajdu Márton, Nagy Imre, Nagy Lajos, Hollaky József, Tóth Kálmán, Szabó Dávid, Stefani Károly, Salamon János, Antal Ágoston, Iszlai Gábor, Elekes Lajos, Horváth Gyula bizottsági tagok intézték az ügyeket. Többszöri összehívás dacára kevés tag jelent meg a gyűléseken s így a vezetőség sokszor a belátása szerint kellett hogy intézze az ügyeket és tárgyalásokat folytasson hol az illetékes faktorokkal, hol a jogászokkal stb. Felelőségeinek érzetében most megint összehívja az elnökség a bizottságot. — E gyűlésen jelentést óhajt tenni az eddigi intéz-

kedéseiről és a további teendőkre nézve javaslatot terjeszt a gyűlés elé.

Csomos Jenő bizottsági elnök *László* János, *Muszka* Mihály és *Török* Bálint biz. tagokkal a héten felkereste a Magyar Párt elnöki teendőinek intézésére felkért alelnökét, dr. gr. *Bethlen* Györgyöt azzal a kérelemmel, hogy a gazdatisztek földigényeinek 8 éven keresztül kielégítéséről való hagyását vegye fel a Magyar Párt a kisebbségi sérelmek sorába.

Dr. gr. *Bethlen* György, mint a kérdés alapos ismerője kijelentette, hogy a maga részéről szívesen támogatja a gazdatisztek, bérlők és gazd. alkalmazottak kívánságait, az intervenció eredményességét illetőleg azonban semmi irányban ígéretet nem tehet. Felkérte a küldöttséget, hogy a kívánalmakat pontosan foglaltan írásban terjesszék a Magyar Párt elé, ami azóta meg is történt.

Az ügyek további vezetését illetőleg az elnökség azt a javaslatot szándékszik a bizottság f. hó 24-re Marosvásárhelyre összehívandó ülés elé terjeszteni, hogy az állami rezervák egyéb célokra való felosztása előtt, sürgősen lépjen ismét akcióba az Averescu-kormánynál a gazdatisztek jogos földigényeinek kielégítése céljából.

Az erdélyi mezőgazdaság állapota.

Időjárás: A tavasz változó időjárással kezdődött, gyakori esőzésekkel és hóval, később azonban inkább szárazra fordult, úgyhogy a melegebb fekvésű vidékeken a tavaszi munkálatokat március hó elején meg lehetett kezdeni. Erdély többi részében a hegyvidéket kivéve március közepe táján kezdődtek a tavaszi munkák és elég kedvező viszonyok között megfelelően haladtak előre.

A vetések állapota: Az őszi vetések azon vidékektől eltekintve, ahol a vizállás következtében szenvedtek, kielégítő, különösen jók a korai vetések, a későbbiek pedig a március végi esőzés folytán most vannak erősebb fejlődésben. A tavaszi vetések a kedvező időjárás folytán megfelelően kelnek. A gyümölcsösök és szőlőskertek állapota kielégítő.

Az állatállomány a rendelkezésre állott megfelelő takarmányozás folytán kielégítő, ragályos betegségek közül különösen a sertésvész az, amely még most is elég nagy mértékben pusztít.

Egyleti élet.

Mivel szolgálhatják az E. G. E. tagjai az egyesület érdekeit?

Egyik kedves tagtársunk azt kérde tőlünk, hogy milyen irányu tevékenységgel szolgálhatná az egyesület érdekeit, mert az egyesületi élet fejlesztését igen kívánatosnak tartaná a köz szemponyjából. Feleletünk e helyen adjuk meg, mivel számos tagtársunk érdeklődésére tarthat számot a felvetett kérdés. Először is ugyebár minden tagnak első kötelessége, a tagdíj pontos időben való beküldése. Lapunk mai számában közöljük épen az egy községben lakó tagok névsorát. — A hátralékos és fel-emelt tagdíjak összegyűjtésével és együttesen való beküldésével nem csak az egyesületnek, hanem tagtársainknak is szolgálatot tehetünk. Ugyancsak lapunk mai számában kérjük tagjainkat külön cikk keretében, hogy az egyesületnek tagokat gyűjteni sziveskedjenek. Erre külön felkérő levelet is küldöttünk ki. A köz érdekeit szolgálja minden tagtársunk szakcikk, tudósítások beküldése által is. Különösen nagy szolgálatot tesz minden gazdátársunk az egyesületnek és a köznek azáltal ha a falu népének gazdakörökbe való tömörítése terén segítségére van az egyesületnek. — Az egylet titkári hivatala e téren minden irányban részletes tájékoztatás és utmutatást nyújt az előírás szerinil ok-

mány minták stb. rendelkezésre bocsájtásával is — Terjesszük az Erdélyi Gazdát és az E. G. E. kiadásában megjelent füzeteket, melyek árjegyzéke lapunknak csaknem minden számában megtalálható. A mindennapi élet még ezer-féle alkalmat nyújt naponta az egyesületen és gazdátársainkon való segítségére. Minden ember annyit ér, amennyivel előbbre vinni tudja azt a környezetet és azt az ügyet, amelyben él és amelyeket szolgál. — Az értékek kitermelésére itt gazdátársainknak tág tere nyílik, bennük pedig lelkes segítőkre és támogatókra találunk.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be e héten:

1925. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Benkő Gábor Étfalva.

1925. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Király István Nagyszében, Benkő Gábor Étfalva.

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: F. Nyerges József (50 L.); Balázs Péter Kolozsvár.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: br. Kemény Árpád Nagyenyed, dr. gr. Bethlen György Kolozsvár (II. rész), dr. Capdebó Dezső Temesvár (I. rész), Gazdakör Felsőcsernáton (I. rész), Gazdakör Ditró (I. rész).

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: br. Kemény Árpád Nagyenyed, F. Nyerges József Kolozsvár, dr. Capdebó Dezső Temesvár, Balázs Péter Kolozsvár, Király István Nagyszében, Gazdakör Ditró.

Vegyes közlemények.

Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter *Kertész* Béla járási gazdasági felügyelőt Csik, Marostorda, Kisküküllő és Udvarhely megyék területére kiterjedő hatáskörrel kerületi gazdasági felügyelővé nevezte ki. Ezen újonnan létesített hivatal hatáskörébe tartozik az állami kezelés alatt álló birtokok kihasználásának a felügyelete s általában a szövetkezeti termelés szervezése és ellenőrzése.

Püspöki körlevél. Főtisztelendő, Főesperes Plebánus Ur!

A devalválódott jövedelmek mellett mindenre gondolnunk kell, ami a lelkeseknek egyrészt szabad idejükre illendő munkát, másrészt jövedelmet is biztosít. A gazdálkodás egyik ágára, a *gyümölcsösre* óhajtom most felhívni különös figyelmüket. A tapasztalat mutatja, hogy ahol jól gondozott gyümölcsös van, ott a lelkesnek igen szép jövedelmet biztosít a gyümölcsstermelés.

Sziveskedjenek azért különös gondal lenni arra, hogy a gyümölcsösöket mindenütt kellőleg gondozzák, fejlesszék, az elöregedett vagy kipusztult fákat ujjakkal pótolják és pedig mindig *nemes fajgyümölcsfákkal* stb.

A lelkek kertészéhez igen illő e kertészi munka, mely a fáradságot bőven jutalmazza. Előmozdítani szándékozván az új gyümölcsösök létesítését — ahol arra alkalmas terület van — készséggel fogok hozzájárulni, hogy az egyházakozság valamelyik alapjából gyümölcsös létesítésére több éves amortizációs kölcsönt vehessenek fel a plebániál javadalom terhére. Indokolt előterjesztésre más hasznos hajtó *amortizációs kölcsönökre is engedélyt adok.* Sziveskedjék erről a lelkészeket értesíteni. Gyulafehérvár, 1926 január hó 6-án

A Nagyméltóságú Gróf Püspök ur helyett
Zomora *Dániel* s. k.
püspökhelyettes.

A másolat hitelül
Gyergyószentmiklós, 1926 április hó 10-én
Szabó *Oyörgy*
főesperes.

A heremag termelő gazdaközönség figyelmét ismételten is felhívjuk, hogy a termelők által beküldött lóhere és lucerna magvakat a kolozsvári vetőmag vizsgáló állomás díjtalanul vizsgálja meg aranka tartalomra. Kereskedők olomzárólatlan here magot nem

árusíthatnak. Vetés előtt feltétlenül vizsgáltsuk meg a magot. A magvizsgáló állomás Kolozsváron a gazdasági akadémián van elhelyezve.

Garoflid az időszerű gazdasági kérdésekről. Az új földmívelésügyi miniszter az ország gazdasági tanácsosait értekezletre hívta össze az időszerű gazdasági kérdések megbeszélése céljából, ezen alkalommal több fontos gazdasági kérdésben nyilatkozott. Elsősorban a népies mezőgazdasági szakoktatás nagy fontosságát emelte ki, amelynek a végrehajtott agrárreform következtében az ország termelésének megfelelői nívóra való emelésében pótolhatatlan fontossága szerepe van. Ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági vándortanítói intézmény megszervezését helyezte kilátásba és a kisgazdák mezőgazdasági tanulmányújtait is szervezni óhajtja. Ezzel a kérdéssel szoros kapcsolatban van az agrárreform terén kifejezésre juttatott azon véleménye, hogy a földhöz jutottak okszerű gazdálkodásának egyik előfeltétele, hogy a földkisajátítások és birtokbabevezetések terén egyszer már állandó helyzet teremtsék, illetőleg hogy úgy a birtokosok, valamint az újonnan földhözjutott kis gazdák végre már egyszer tisztában legyenek azzal, hogy melyik és mennyi az ő földbirtokuk. Az értekezleten az az általános vélemény alakult ki ezzel kapcsolatban, hogy ameddig ez meg nem történik, addig okszerű gazdálkodásról az újonnan kinsztott területeken alig lehet szó.

A kolozsvári Mezőgazdasági Kamara hivatalos helyiségét a Kereskedelmi és Ipar-kamara székházában, Kossuth Lajos u. (Cal. Victorlei) 51. sz. alá rendezte be. Hivatalos órák naponta d. e. 9—1-ig és d. u. 3—7-ig tartanak.

Bodófalván is baj van a kisajátított ingatlanok tulajdonjoga körül. Lapunk mult számában írtuk, hogy a kolozsvári kis gazdák nem adják át a fölük házhelyek részére jogtalanul elvett ingatlan részeket. Mint bodófalvi tudósítónk jelenti itt is igen sok vizsaly és kelemetlenség van a telepesektől erőszakkal elvett ugyancsak kisbirtokok átadása körül, mert a telepes kisgazdák nem akarják a verejtékükkel szerzett kis földjüket potom pénzért átengedni.

Változás az O. M. G. E. vezetőségében. Szilassy Zoltán az O. M. G. E. igazgatója a régi gárdának kipróbált harcosa nyugalomba vonult. A legnehezebb időben vette át az O. M. G. E. vezetését, épen úgy mint elődje Rubinek Gyula, a földmívelésügyi miniszterium vezetését. Az osztályharcokon nyugodt megfontolással, bölcsen vezette át az O. M. G. E.-t és most 34 évi lankadatlan munka után nyugalomba vonult. Munkakörét Buday Barna és dr. Mutschenbacher Emil vették át. A lefolyt 34 esztendő javarészt az E. G. E. működésével is kapcsolatos munkával töltötte el Szilassy Zoltán és most mi is a tisztelet, nagyrabecsülés és szeretet érzésével mondunk bucsut a gazdaérdekek ősz harcosának nyugalomba vonulása alkalmával, őszinte szívből kívánva, hogy sokáig élvezhesse erőben egészségben hosszú munkásságának gyümölcsét, nyugalomba eltöltendő éveit.

A Gyergyóvidéki Gazdasági Egyesület választmányi ülése. Mult hó 14-én tartotta igazgató-választmányi ülését a Gyergyóvidéki Gazdasági Egyesület, sajnos, a vidék dacára annak, hogy már egy héttel előbb a meghívók elküldettek, nem képviseltette ez alkalommal magát. Az egyesület, — mint a multban, úgy a jövőben is, — a legszorosabb nexust kívánja fönntartani úgy az EGE-vel s az EGE-t édesanyjának tekinti. Az alapszabályok betérjesztéséről szóló titkári jelentés után a szakosztályok megalakulásáról röviden kimondotta az igazgató-választmány, hogy minden szakosztály egészítse ki magát tetszés szerint, hogy annál eredményesebb munkát végezhesen. Szabó György főesperes lankadatlan szorgalommal siettetli a tejszövetkezetnek részvénytársasági alapon való minél hamarabbi talpraállítását. Dr.

Gaál Alajos székház leendő létesítéséről tett indítványát tárgyalák meg. Majd a titkár állományáról tett jelentést, mely szerint jelenleg cca 28.000 lei készpénzzel rendelkezik az egyesület. Szertárnoki jelentés szerint a gépek mind használható állapotban vannak s azok mindenkor a gazdák rendelkezésére állanak. Ezek után az egybegyűlt gazdáknak Sánta Albert ig. tanító tartott előadást a gyümölcsészetről, melyet egybegyűltek nagy figyelemmel hallgattak végig.

Gyümölcsfa szükségletünket szerezzük be Ambrózi Fischer és T-sa (Nagyenyed), valamint Tóthfalusy és T-sa (Marosvásárhely) gyümölcsfaiskolájából, hol az E. G. E. tagjai 10 százalékos kedvezményben és I. o. kiszolgálásban részesülnek.

A juhok, szarvasmarhák és bivalyok mételykórja ellen most tavasszal védekezünk a beteg állatok distolása után, mert ha nem tesszük azok ürülékei után egész legelő területünket és így egészséges állatainkat is fertőzni fogjuk. A Distol megrendelhető a E. G. E. után is.

A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület értékesítő osztályt szervez, amely értesülésünk szerint az egyesületágakban már meg is kezdte tevékenykedését. Bihar vármegyei gazdatársaink szives és jóindulatu támogatásába ajánljuk az egyesület új értékesítő szervét, amelynek vezetője Halpert Lajos egyesületi titkár.

Ugy-e megmondtam? A kertész a megművelt földbe kiültette a friss palántákat. Mikor elkészült, megállt s gyönyörködve jártatta végig a szemét jól végzett munkáján. A varju megszólalt a jegenyén:

— Kár! Kár!

A kertész, hogy a palánták szépen növekedjenek, szorgalmasan üntözte azokat. A Varju a jegenyén megint káromolt:

— Kár! Kár!

Mikor elkövetkezett a kapálás ideje, az ember szépen, rendesen megkapálta. Mig az ember szépen dolgozott a Varju folyton káromolt a jegenyén:

— Kár! Kár!

Aztán mikor a levelek már egészen kinöttek, jött egy nagy jégeső s úgy elverte az egész termést, hogy levél sem maradt épen. A káros ember vakarta a fejét.

— Lám, szólt a Varju a jegenyén, ugy-e megmondtam előre, hogy kár a palántáért, kár a munkáért, mert ez lesz a vége! Persze te nem hitted, hogy én előre láttam: milyen nagy kár fog téged érni, ha nem biztosítod terményeidet a Gazdák Biztosító Intézete R. T.-nál, amely intézetnek minden nagyobb városban van vezérképviselősege és minden községben helyi képviselője. Azóta a kertész mindig biztosított és így kár sohasem érte.

Országos vásárok.

1926. május 3-án. Abrudbánya, Bürköcs, Csernátfalu, Csikszentmárton, Egeres, Kémer, Nagyszeben, Kézdivásárhely, Misztótfalu, Moricföld, Nagypalád, Pankota, Soborsin. — 4.én. Gyergyóötgyes, Lupsa, Magyar-nemegye, Marosludas, Temeskutas, Zernest, Zsibó. — 5.én. Ákosfalva, Felsőszálláspatak, Nagyköcse, Voila, Algyógy-Alfalva, Meződorményes, Ujmoldova. — 6.án. Belényes, Kolozsborsa, Kápolnás, Paszmos. — 7.én. Balavásár, Kacza, Retteg, Sóvárád, Tasnád. — 8.án. Farkaslaka, Nagyenyed, Magyarpécska, Szászszentgyörgy. — 9.én. Vigna.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. J. Bethlenháza. A kéreztett kártevő valószínűleg a fajúro lepke hernyója lesz. A lyukon, ahól a fűrészporgácsnak kijönnek egy kis drótszárat kell bedugni és azzal a hernyót megölni. Azután vlással, vagy agyaggal a lyukat betömjük. A szu is a kéreg alá húzódik és ott jobbra-balra járatokat készít magának. Szereti a hoaj hajtásokat. Kártételét a kivágott fákon kezdli, ezért a levágott farészek eltakarlandók. Mig előbbi a fa részbe hatol és egy menetet rág, utóbbi csak a kéreg alá. Utóbbi ellen igen bajos védekezni.

Apróhirdetések.

Déri Árpád maghereskedése

Cluj, Str. Reg. Marla 10. Ajánlja németországi és hollandiai garantált fajazonos, tiszta és csiraképes

konyhakerti-, virág- és gazdasági magvait.

Gazdasági szaktanácsadó dr. Páter Béla tb. gazdasági akad. igazgató, aki a szakkérdésekben a gazdaközönség rendelkezésére áll. Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Flóküzlet Turda, Balogh virágüzletben. 3901

Tavaszi ültetésre; a leg-nemesebb fajtájú betegségmentes gyümölcs és szőlőültvényeket s egyéb faiskolai ültetvényeket árusít Tóthfalusi és társai Oltvány iskolája. Targul-Mures. Jud. Mures-Turda. Arjegyzéket díjmentesen küldünk. 3886

Gazdatiszt, ki szőlő-gazdasághoz kiválóan ért és méhészethez értő kertész kerestetik azonnali belépésre. Leveleket fizetés megjelöléssel és blzonyítványokkal hr. Bánffy Endréné Luncani—Aranysgerend küldendők. 3922.

Eladó tökéletes jókarban levő fordson traktor legujabb típusu Olivér ekével, ugyanott egy sport Ford autó szintén tökéletes jókarban eladó, üzembemtekinthetők Zathureczky Péternél Imecsfalva, Háromszék vm. 4924

BALTACZIN BIBORHÉRE SZÖSZÖSBÜKKÖNY

kifogástalan minőségben a

Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársaságánál Arad.

GROZIT

KAUCSUKASZFALT KOMPOZÍCIÓVAL BEVONT SZAGTALAN

BÖRFEDÉLLEMEZ

ERŐS TARTÓS VIHARTÁLLÓ

GAZDÁK GROZIT KÖZVETLEN ELŐTTÉTELEMEZT FOGADJON EL!

"GROZIT" TIMIȘOARA

11. Strada Samuil Micu (Magyar-u.)

Grozit-gyártmányok:

Fedéllemezek külföldi filzlemezből (nem cellulozéből). Aszfaltszigetelőelemek, aszfaltmaszlix, bitumen, facemant, tetőlak, carbolineum, kőszénkátrány. — Vállal mindennemű szakmába vágó tetőfedési és aszfaltozási munkálatokat.